

lat gelóófd. Het d Abraham aan geloof was hij elooft was, 'Hij a de toezegging kt, en roept de (vs 17, 18).

HEERE! Wet daarom was en l Abrahams na- voor Joden (het oor ieder die ge-

a Gods gena- i. De vervulling a een voorwaar- lat de beslissing, wordt gelegd.

et Woord: „uit j uit gena-

gaan wel samen. e verbondenheid. e met zich mee. e 'a) belofte. Dat e, dat geen zond- m — de belofte, gesteld. Die be- t van kracht, al acht ongeloovig vigen in. De be- echter een con- dt van kracht in f. En deze voor- bond der genade

de belofte, waar- utie": „want de alleen voor hen. e dus het geloof fte er niet meer

hen, die uit het der-in-het-geloof, s niet getwijfeld

agehoorzaamheid aar vervulling", et R.K. dogma".

REN in vervul- t gescheurd heb- l zegt nooit iets De logische con- a an de uitver- t!

rt met zich, dat an. Niet: W e t d e l. Maar God gevoegd: „u i t t g e n a d e l" ls zijn, mèt de i. werken slechts iod-Zelf-gestelde-

sch, Paulinisch,

op onzen schou-

et z o u z i j n

tig een ieder, die

J. SMELIK.

ias Ursinus.

1

EVEN

lijke indruk.

sen van de depu- synodocratische door onze synode wel op waardige ord zal worden. ook persoonlijke een persoonlijke hier volgt.

son onsympathiek n namen als van rkouwer, prof. dr zen genieten dus, i aan schandelijk en is, nog steeds cratischen kring; jkbaar nog steeds s contact op te zin voor: „Willen chten, dan zullen ndelingen moeten

beginnen"; en „terwijl toch zonder onderling vertrouwen wij geen stap verder kunnen komen". Nu, ik verklaar hier ronduit, dat ik genoemde heeren, na al hetgeen in de voorgaande jaren, vooral op hun aandrijven ons is aangedaan, en gelet op wat zij nog telkens aangaande ons schrijven, geen cent vertrouwen waardig acht. Zij hebben „kerkverraad" gepleegd; van eenig berouw daarover is mij tot op heden niets gebleken. In onderhandelingen gaan treden met de synodocratische gemeenschap? Het moet, om Christus' wil; maar, willen zij bij ons op eenig vertrouwen kunnen rekenen (ik zeg eerlijk: eenig vertrouwen!), laten zij dan alstublieft andere onderhandelaars benoemen. Deze stuiten ons tegen de borst. Men hoort we eens zeggen: ons nageslacht zal misschien gemakkelijker tot overeenstemming kunnen komen dan wij. Mogelijk is daar iets van waar. En dan zal dat daardoor mogelijk worden, dat die mensen, die de schandelijke daad bedreven hebben, er niet meer zijn; en dat de mensen, die onder de schandelijke daad geléden hebben, er niet meer zijn.

Wil men van synodocratische zijde dan willens en wetens ons altijd maar weer plaatsen voor de aangezichten van deze kerkverraders? Zóó kunnen wij nooit resultaat verwachten; gij, synodocraten zult, vóór alles, met andere personen de onderhandelingen moeten beginnen.

Daarom zou ik ook nooit anders de onderhandelingen dan schriftelijk willen beginnen. Laten we maar niet doen alsof er weer onderling vertrouwen is; dat is een onwezenlijk standpunt. Deze personen vertrouwen ik allerminst; dat zal ik reede; maar ook de hééle synodocratische gemeenschap vertrouw ik niet; zelfs niet de z.g.n. „bezwaaarden" onder hen. Hoe vaak hebben we al niet gezien, dat deze „bezwaaarden" ten slotte bezwaard werden tegen de bezwaarden!..... Welnu, als ik moet gaan onderhandelen met iemand, dien ik niet vertrouw, die daar alle aanleiding toe gegeven heeft, ga ik schriftelijk onderhandelen. Dan moet ik precies weten, waar ik aan toe ben. Zóó iemand moet ik er altijd weer bij kunnen halen en zeggen: „nee, nee, vriend, kijk maar eens hier, wat U zelf geschreven hebt". Hoe lang zoo'n schriftelijke behandeling door moet gaan? Dat valt van tevoren niet te zeggen. Ik zou willen zeggen: tot uit de schriftelijke behandeling gebleken is, dat de synodocraten ons oprecht tegemoet gaan komen; geen schaaftspel meer met ons spelen; waar dit stuk een allesbehalve fraai exemplum van is; tot gebleken is, dat zij berouw gaan krijgen over wat zij ons aangedaan hebben. Heel dat geschrijf over de betekenissen van ons „voorhands" en over die „preliminaren" is niets anders dan..... „schaken". Ik krijg zoo telkens den indruk, ook weer uit dit stuk, dat de heeren synodocraten met ons op voet van gelijkheid willen gaan staan: zij wat schuld bekennen, wij wat schuld bekennen; eigenlijk, zonder dat we er beiden nog wat van meenen; maar pro forma, om een onderhandelingsgrond te krijgen. Maar zóó staat de zaak niet; zóó'n onderhandelingsgrond zou onwaarachtig zijn. Want ik ben er heilig van overtuigd, dat wij, bij al de zonden, die verder ons persoonlijke en kerkelijke leven ontsieren, z a a k s g e r e c h t i g h e i d hebben ten opzichte van de reformatie der kerk van 1944. En dat de synodocraten toen s c h a n d e l i j k e s t u k k e n bedreven hebben. En nu moeten wij nooit, wat recht was voor God, laten bezoedelen en beduimelen; en wat krom was voor Hem, wat gaan vernissen en opwrijven.

Als we ooit aan een onderhandelingsstafel komen te zitten, dan zullen wij daar zitten als degenen, die gegriefd zijn tot in hart en nieren; als mensen, wien groot onrecht is aangedaan; die echter, om Gods wil vergevengszind zijn. En de synodocraten zullen daar moeten zitten met de hand in den boezem, belijdend hun ongerechtigheid; en van harte begeerend, weer naar al Gods geboden te gaan leven; óók naar dat gebod, dat „art. 31 K.O." heet.

Dan krijgen we een heel anderen opzet als het begin van dit stuk ons voor wil houden. Het stuk schrijft: „bij een schriftelijke onderhandeling blijven wij op een afstand van elkander" en de andere geest, waarin we de onderhandelingen zouden moeten beginnen „zou bij een persoonlijke ontmoeting en bij gemeenschappelijk gebed eerder verkregen kunnen worden". Ik vraag alleen maar: ontmoetten de broeders elkaar niet persoonlijk op de synodevergaderingen van 1943? Daar spraken toch ds v. Dijk en B. A. Bos en ds C. Veenhof met de anderen? Daar hebben ze toch vaak samen..... gebeden? En wat was het resultaat? Toen prof. Schilder zijn voorstel deed op 13 Dec. 1943, om voorshands alleen, voor zoover de examina betreft, terug te keeren tot den toestand van vóór 1942, een voorstel, dat de pijnlijkheden voor de overige synodeleden zooveel mogelijk vermeerde..... Toen hield dr Polman direct daarop een vinnige rede, die alle olie, die prof. Schilder met zijn voorstel op de golven gegooid had, in volle vlam zette! Was die vergadering niet met gebed begonnen?.....

Van zulke onderhandelingen in „persoonlijke ontmoeting" krijg ik altijd een vreemden indruk. Deze: we steken samen een sigaar op en drinken eens een borrel; natuurlijk christelijk, zou prof. Greijdanus schrijven; we tappen tens een mop en dan gaan we praten; en dan niet al te stijf doen tegen elkaar; want we hebben toch samen gebeden? Wat we elkaar zouden schrijven, moeten we maar niet tegen elkaar

het evangelie-der-planken.

We hebben even gearzeld voor we het opschrift voor dit stukje neerschreven. We aarzelden tusschen: „Het Evangelie óp de planken", „Het Evangelie vān de planken" en „Het Evangelie der planken". En kozen het laatste.

Het eerste ging niet. Want wat thans ergens in Londen op de planken gebracht wordt is het Evangelie van Jezus Christus niet.

Daarom ging ook het tweede niet. Want al wenschen we hartgrondig, dat wat daar op de planken gespeeld wordt spoedig vān de planken gaan zal, we kunnen toch moeilijk het Evangelie van de planken wenschen, als we van meening zijn, dat het niet op de planken is.

Zoo kozen we den derden titel: „Het Evangelie-der-Planken".

De zaak is deze.

In Londen hebben leden van de Oxford-group een leegstaand theater gekocht of gehuurd, waarin zij avond aan avond een toneelstuk opvoeren met de bedoeling menschen tot „god" te brengen. We plaatsen „god" tusschen aanhalingsteekens en schreven het met g en niet met G. Want deze menschen hebben voor Gods aangezicht — Zijn oogen doorloopen de gansche aarde en zijn ook in dat Londense schouw- burgje — een anderen god dan de God en Vader van onzen Heere Jezus Christus. De „god" dien zij dienen is „De vergeten Factor".

Zoo luidt de titel van het toneelstuk, dat daar wordt opgevoerd en waarvan o.a. Jilles Limburg, blijkens een artikel in „Timotheus" hoopt, dat het in Nederland zal worden ingevoerd, welk plan, naar we hopen, niet zal worden uitgevoerd.

Dat stuk speelt in het sociale leven. Het geeft een kijkje in de verhoudingen tusschen werkgevers en werknemers. Allen zijn menschen van goeden wil. Ze streven er allen naar de onderlinge verhoudingen in 't bedrijf zoo goed mogelijk te maken: „to make the best of it". Maar alle goede voornemens ten spijt, loopt dat op een mislukking uit. Ze hadden — nu vat U den titel van het stuk — één factor vergeten. En die „factor" was: „god".

zeggen; dat zou de „sfeer" vertroebelen, ziet U; en dan zouden wij niets bereiken. Al sprekende laten we ons gemakkelijker over een moeilijkheid heenheulen: „kom, kerel, jij was toch vroeger altijd zoo'n toffe kerel; vroeger konden we het toch best met elkaar vinden; kun je nu niet aannemen, dat wij dat toch niet zoo kwaad bedoeld hebben; kom wees niet al te rechtvaardig". En wie een goetige natuur heeft, laat zich dan wel eens..... overreden? neen; ompraten! Wat is dan het resultaat? Dat er een eenheid gevormd wordt, die slechts een schijneenheid is; een eenheid, zoo als er momenteel is in de synodocratische gemeenschap. Ze loopen daar allemaal naar één kerkgebouw; maar daarom vormen ze geen eenheid; want de één denkt daar zus en de ander diametraal tegenovergesteld. Dan is nagelaten het vóór alles noodige: het leggen van een goeden grondslag; het doornemen van wat ons werkelijk scheidt; het elkaar ontmoeten als..... broeders! De broederlijke omgang vereischt vóór alles, dat ik mijn broeder schuld zal belijden, als ik tegen hem gezondigd heb. En daarmee niet wacht, tot de andere broeder mogelijk óók bereid zal zijn een beetje schuld te belijden. Wie werkelijk schuld belijdt, doet dat, omdat hij berouw heeft; die kijkt niet eerst nog eens de kat uit den boom; diens hart perst hem: „broeder, ik heb verkeerd tegen U gedaan, vergeef het mij!" Die doet als Paulus tegen Timotheus (hfdst. 1:13). Wij zouden zoo zeggen: was het zoo noodig, dat Paulus nu nog eens aan Timotheus schrijft, dat hij zoo'n „groot zondaar" was; een „vervolger" en een „verdrukker"? Maar het is, of het nog steeds in Paulus' ziel brandt: „o, Timotheus, denk toch niet, dat ik U deze dingen schrijf, alsof ik zonder zonde ben, want ik ben de voornaamste der zondaren" (vs 15).

Kijk, van zulk een samenspreking zou ik heil verwachten; en daarom, zodra gij de schriftelijke behandeling blijkt, dat zulk een samenspreking gearrangeerd kan worden, direct beginnen!

Maar, alstublieft geen „politieke" samenspreking, alsof we op een vergadering der Vereenigde Naties waren; natuurlijk dan geopend met gebed.....

Ondanks al de dierbare woorden, waar dit stuk mee doorspekt is, en waar „Trouw" een keur van overneemt, mis is deze grondinstelling ten eenenmale.

Dit blijkt ook uit dezen zin uit het stuk: „In het ter Uwer Synode uitgebrachte rapport (over het schrijven van den kerkeraad van Breda, P. J.) is die positiekeuze, alsof wij als ongeloovigen te beschouwen waren, met wie Gij geen gemeenschap kondt hebben, niet met verontwaardiging afgewezen. Dat is het,

Het komt ons voor, dat het Oxford-group-geloof zich hier volkomen heeft bloot gegeven.

De „god" van dat Oxford-geloof is anders niet dan een puur theoretische, psychologische factor in de valsche-religieuze levenstechniek van deze beweging. Een schakel in de levenskunst van hen, die zoeken naar een happy-ending, een blij-eindigend levensspel. En zónde is in deze levenstechniek alles, wat het bereiken van dat blijde einde in den weg staat.

Hier is pure afgoderij.

En het is wél een teeken van ontzettende verblind- ding, dat een blad als „Timotheus" voor een enthousiast artikel van Jilles Limburg zijn kolommen af- staat. Al heeft Jilles Limburg dan daarbij den wensch geuit, dat als zoo iets in Nederland kwam, het stuk wat „dieper" mocht gaan.

Maar daarvoor beware ons God!

Het Evangelie alstublieft niet op de planken!

Geen protestantsche pendanten van Tegelen en Oberammergau!

Dat we dat overlaten aan Rome!

God, die Zijn volk niet door stomme beelden wil onderwezen zien, wil toch ook niet door levende too- neelspelers onderwijzen.

Als we de „boeken der leeken" in de Kerk niet dul- den, dan moeten we den man-van-de-straat niet met „spelen-der-leeken" naar de Kerk trachten te lokken.

Dat heeft God niet geboden.

Wat God wil, dat heeft Hij ons in de wet, de pro- feten en psalmen gezegd.

Daarvoor heeft de Christus aan den avond van den dag der opstanding het verstand Zijner discipelen ge- opend: „Alzoo is er geschreven en alzoo moest de Christus lijden, en van de dooden opstaan ten derden dage, en in zijnen naam gepredikt worden vergeving der zonden onder alle volken" (Luk. 24: 44-46).

Gepredikt!

Er moeten herauten uitgaan om de proclamatie van Koning Christus te doen hooren aan alle volken!

Hoe zou onze Regentes het vinden, als een van Haar proclamaties tot Haar volk in een of andere stad niet officieel werd bekend gemaakt, maar als de burgemeester zou zeggen: we zullen er maar een hoor- spelletje van te maken, dan gaat het er bij de menschen beter in? En als hij aan den Gemeentesecretaris b.v. oproeg het hoofdrolletje te nemen?

En als niemand zoo dwaas doet ten aanzien van de proclamatie van aardsche overheden, waarom zou men dan zoo dwaas wel doen ten aanzien van de Pro- clamatie van Hem, die een Heere der heeren en een Koning der koningen is?

O, de dwazen, die „wijzer zijn dan God".

D. E. C.

wat ons blijkens den brief van de Synode van Zwolle pijnlijk getroffen heeft". Deze zin bevat waarheid, als we den klemtoon leggen op: „met verontwaardiging". Dan staat er dus: wij, vrijgemaakten, hebben afge- wezen, dat de synodocraten ongeloovigen zijn. Al- leen maar, wij hebben dat niet met veront- waardiging gedaan. Maar hoe licht zullen ge- wone menschen zulk een zin niet als volgt lezen: „dus, dat wij als ongeloovigen zijn te beschouwen, is door de vrijgemaakten niet eens afgewezen!" En dan is de inhoud pertinent onjuist! Onze Synode heeft deze conclusie inderdaad afgewezen. Wij zeggen niet, dat zich in de synodocratische gemeen- schap niet een grooter of kleiner aantal geloovigen bevinden; wij zeggen dat ook niet van de Hervorm- den.

Ik vraag echter: waar haadt gij, let wel: gij, sy- nodocraten, het recht vandaan, van ons te eischen, dat wij met verontwaardiging voor Uw rechten opkomen? Is Uw behandeling van ons in 1944 en later, tot op den huidigen dag toe, daarnaar geweest?

Het schrijven zegt verder, dat „wij het recht in eigen handen genomen hebben". En de volgende zin luidt: „Daarmee hebt Gij niet bewezen, dat Gij het recht van Christus en niet Uw eigen recht zoekt". Ik vraag weer: durft gij dat ons te verwijten? Of: voor te houden? Waar haalt gij toch het morele recht vandaan? Hebt Gij in 1944 en vol- gende jaren dan soms het recht van Christus bedient in schorsin- gen en afzettingen? Hoe zoudt gij Chris- tus' Naam ook maar in de verte, in eenig verband durven zetten, met al het onrecht en de schandelijke daden, die gij in 1944 en later gedaan hebt? En dan zult gij, gij ons voorhouden: „gij hebt het recht van Christus niet gezocht"? O, nee, dat staat er niet! Dat 's waar ook; gij hebt het politiekeer neergeschre- ven, meer op de manier van een..... schaker! Het staat er zoo voorzichtig, zoo à la Weggemans: „daar- mee hebt gij niet bewezen, dat Gij het recht van Christus en niet Uw eigen recht zoekt". Maar een goed verstaander heeft maar een half woord nodig. En ondanks den aanhef van dit fraaie stuk, dat wij de brieven van Uw kant maar steeds misverstaan (zoudt gij aan Uzelf niet eens gaan vragen, of gij dan wel Nederlandsch schrijven kunt?), kan ik U wel verklaren, dat wij den inhoud van dezen zin al met onze teenen aanvoelen. Komt gij ons, alstublieft, heelemaal niet aan met mededeelingen over het zoeken van eigen recht of het opkomen voor het recht van Christus. Leer eerst Uzelf kennen, gij die tus-